

Jovana Krdzavac

Parlamentarna diplomatija između Srbije i Hrvatske kao model za brže rešavanje otvorenih pitanja

Apstrakt: Raspad zajedničke države u okolnostima ratnih sukoba uz osamostaljene država, ranije federativnih jedinica Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, stvorio je potrebu normalizacije odnosa između novonastalih država. Imajući u vidu kompleksnost sukoba u Hrvatskoj i njegove posledice na oba naroda i njihove države, normalizacija tih odnosa zahtevala je posebne modele političke komunikacije. U ovom radu biće analizirana parlamentarna diplomatija kao jedan od modela ubrzavanja normalizacije saradnje Republike Srbije i Republike Hrvatske i normalizacije odnosa između dva naroda. Rad obuhvata period od kada Republika Srbija ponovno uspostavlja samostalnost, sa osvrtom na saradnju parlamentaraca Savezne Republike Jugoslavije i Zajednice Srbije i Crne Gore sa zastupnicima Hrvatskog sabora. Cilj rada je da ukaže na prednost parlamentarne diplomatije u rešavanju otvorenih pitanja koja su nastala usled raspada države u ratnim okolnostima.

Ključne reči: parlamentarna diplomatija, Srbija, Hrvatska, rešavanje otvorenih pitanja

Uvod

Za razliku od mirnog „razilaska“ Češke i Slovačke, čime je u miru prestala da postoji Čehoslovačka kao država, na balkanske prostore nije se mogao primeniti isti model. I velika „demontaža“ SSSR, odnosno, „sovjetskog saveza“ realizovala se mirnijim putem u odnosu na SFRJ. Tema ovog rada nije da pronade razloge zbog čega nije došlo do mirnog dogovora o sudbini bivše države i pravima federalnih jedinica i naroda koji su u njima živeli već je cilj rada da se ukaže na nužnost korišćenja svih političkih modela i metoda za prevazilaženje poratnih posledica. Parlamentarna diplomatija je jedan od takvih modela.

Savremena diplomatija primenjuje tzv. diplomatiju konferencija ili multilateralnu diplomatiju (parlamentarnu diplomatiju), pod kojim se podrazumevaju sistem, organizacija i postupak višestране diplomatske aktivnosti putem opštenja država u međunarodnim organizacijama. Ova aktivnost ostvaruje se i preko diplomatske aktivnosti same međunarodne organizacije i njenih organa.¹ Osim „insticunionalne“ multilateralne diplomatije značajna je i bilateralna parlamentarna diplomatija, koja je u slučaju normalizacije odnosa između Srbije i Hrvatske igrala značajnu ulogu.

U odnosu na klasičnu diplomatiju, parlamentarna diplomatija je mnogo fleksibilnija i manje robuje formi. U parlamentarnoj diplomatiji dolazi do uspostavljanja kontakata sa svim političkim opcijama u jednoj zemlji. Korisna je u razvijanju političkog dijaloga i bilateralnih odnosa, otvara mogućnost da se u razgovorima stvore kontakti, jer je kontakt od esencijalne važnosti za razvoj odnosa. Koristeći razgovore poslanika na „marginama“ multilateralnih skupova, kroz uspostavljanje saradnje srodnih parlamentarnih odbora, a posebno kroz saradnju grupa prijateljstva pogodna je za stvaranje preduslova za realizaciju konkretnih vidova saradnje i stvaranje uslova za saradnju drugih državnih organa, prvenstveno vlada, ministarstava i predsednika država.

Uticao međunarodnih aktera na rad Narodne skupštine najvidljiviji je u procesu usklađivanja propisa sa evropskim. Parlamentarci teže da unesu moralnu dimenziju u oblast međunarodne politike koja premašuje usko definisane nacionalne interese, posebno u pogledu načelne podrške demokratiji i ljudskim pravima. Ova fleksibilnost omogućava parlamentarcima da otvorenije raspravljaju sa svojim kolegama iz drugih zemalja i da razvijaju inovativna rešenja za naizgled nesavladive probleme. U tome leži poreklo termina „parlamentarna diplomatija“. Mada ovaj termin nije precizan, u današnje vreme on obuhvata sve vidove saradnje između parlamentaraca. Naravno, parlamentarna diplomatija ne mora isključivo da se odvija između parlamentaraca. Ona može da se ostvaruje i kroz posete parlamentaraca koji odlaze u drugu zemlju da bi se sastali sa predstavnicima vlade i drugim subjektima radi razgovora o rešavanju nekog konflikta i problema. Oni su legalni izaslanici, koji imaju više mogućnosti za fleksibilnost u radu.

Istorijski gledano Interparlamentarna unija predstavlja preteču međunarodne i multilateralne saradnje. Osnovana je 1889. godine u vreme kada nije postojao nikakav

---

¹ Zoran Milivojević, Interparlamentarna unija, Beograd, Službeni glasnik, 2013., str. 224

politički forum gde bi se predstavnici država sastajali i raspravljali o zajedničkim problemima. Unija je centralno mesto za vođenje parlamentalnog dijaloga u svetu i njen rad je posvećen miru i razvijanju saradnje među ljudima, kao i čvrstom uspostavljanju predstavničke demokratije.

Kao nosilac parlamentarne diplomatije u praksi Interparlamentarna unija je neposredan činilac globalnih diplomatskih napora i konkretnih aktivnosti na promociju normi, standarda i principa međunarodnog prava, ljudskih prava i vladavine prava, demokratije u širem i demokratskih institucija u užem smislu i generalno demokratskih načela u funkcionisanju političkih sistema na svim nivoima, počev od država njenih članica, pa sve do ukupnih kreatanja u međunarodnoj zajednici.

Svi parlamenti učestvuju u nekoj vrsti bilateralne saradnje. Većina parlamenata je razvila bilateralne grupe poslaničkih prijateljstava koje unapređuju saradnju između zainteresovanih parlamenata i zemalja.

Kada je reč o saradnji narodnih poslanika Narodne skupštine Republike Srbije sa narodnim poslanicima evropskog parlamenta i parlamenata drugih evropskih država, može se zaključiti da formalna saradnja sa poslanicima Evropskog parlamenta još uvek nije dovoljno razvijena, a najintenzivnija i najkorisnija razmena iskustava je sa poslanicima iz zemalja regiona.

Konkretni oblici saradnje parlamentaraca Republike Srbije i Republike Hrvatske

Nakon raspada SFRJ formirano je pet novih država: Slovenija, Hrvatska, Bosna i Hercegovina, Makedonija i Savezna Republika Jugoslavija.

Prvi ozbiljan korak ka uspostavljanju parlamentarne saradnje može da se računa dvodnevni sastanak (9. do 11. maja) 2002. godine, kada je prof. dr Dragoljub Mićunović, kao predsednik Veća građana Savezne skupštine Jugoslavije, posetio Hrvatsku. Primio ga je Hrvatski premijer Ivica Račan i pri tom izrazio zadovoljstvo u napredku u normalizaciji odnosa dve zemlje. Dva zvaničnika su u razgovoru na marginama Konferencije predsednika evropskih parlamentarnih skupština, istakli značaj sve bolje saradnje Beograda i Zagreba na privrednom planu.. Tokom susreta je bilo reči i o otvorenim pitanjima granica, uz zaključak da se pregovori odvijaju u pozitivnom pravcu i

konstruktivnoj atmosferi. Takođe je pomenuta liberizacija viznog režima, povratak izbeglica i zaštita prava manjina.²

Savezna Republika Jugoslavija je 4. februara 2003. godine preuređena i preimenovana u Državnu zajednicu Srbije i Crne Gore.

Delegacija skupštine Srbije i Crne Gore, koji je predvodio Veljko Odalović, kao predsednik Odbora za Kosovo i Metohiju Skupštine Srbije i Crne Gore, boravila je u poseti Hrvatskoj i Sloveniji od 25. do 29. oktobra 2005. godine³ i ovo je bio prvi sastanak u novom državnom „formatu“ Srbije.

Delegacija Skupštine Srbije i Crne Gore u sastavu Oliver Dulić, predsednik Odbora za evropske integracije, Predrag Nikolić, savetnik predsednika Skupštine Srbije i Crne Gore i Zoran Milivojević, šef odseka za međunarodne odnose Skupštine Srbije i Crne Gore učestvovala je na Konferenciji predsednika parlamenata PSIJE (Proces Saradnje u Jugoistočnoj Evropi) u Atini od 16. do 18. marta 2006. godine. Konferencija je održana uz učešće svih zemalja članica i predstavnika EU, OEBS, SE, ZEU i Pakta stabilnosti. Podvučen je značaj regionalne saradnje i uloge PSIJE za taj proces, naglašeni su rezultati postignuti u tranzicionim i pristupnim procesima evropskim i evroatlantskim integracijama zemalja regiona, potvrđena je podrška integraciji Zapadnog Balkana u EU i istaknut značaj rešenja najaktuelnijih problema u regionu.⁴

I ova konferencija je potvrdila važnu ulogu i značaj regionalne saradnje i potrebu njenog daljeg jačanja u funkciji uspešnih evropskih i evroatlantskih integracija Srbije i Crne Gore, kao i regiona u celini.

Državna Zajednica Srbija i Crna Gora opstala je od 4. februara 2003. godine do 21. maja 2006. godine, kada su građani Crne Gore na referendumu izglasali nezavisnost.

Prvi susret poslanika Narodne skupštine Republike Srbije, po ponovnom uspostavljanju nezavisnosti desio se u julu 2007. godine. Naime, delegacija koju je predvodio Oliver Dulić, predsednik Narodne Skupštine Republike Srbije, zajedno sa grupom poslanika Narodne skupštine Republike Srbije, od 13. do 20 jula 2007. godine

---

²Raćan i Mićunović zadovoljni napredkom u odnosima, http://www.b92.net/info/vesti/index.php?yyyy=2002&mm=05&dd=10&nav_category=1&nav_id=58827, pristup ostvaren 1. 8. 2013.

³ Narodna skupština Republike Srbije, Odbor za spoljne poslove

⁴ Skupština Srbije i Crne Gore, 92-16/06-014

posetila je zemlje regiona: Crnu Goru, BiH, Hrvatsku, Makedoniju i Sloveniju.⁵

Poslaničke grupe prijateljstva

Poslovnik Narodne skupštine definiše grupe prijateljstva kao radna tela koja se mogu obrazovati u Narodnoj skupštini radi unapređenja odnosa i saradnje naše države sa drugim državama na principu dobrovoljnosti. Prilikom osnivanja poslaničke grupe prijateljstva polazi se od uzajamno izraženih interesa za ostvarivanje i razvoj saradnje između parlamenata.⁶

U Skupštini Srbije do sada je formirano 56 poslaničkih grupa prijateljstva, a poslanici su, sudeći po broju članova, najzainteresovaniji za saradnju sa Rusijom i SAD. Grupe se obrazuju za unapređenje odnosa i saradnje Srbije sa drugim državama, na principu dobrovoljnosti. Srpski poslanici su najzainteresovaniji za saradnju sa Crnom Gorom, poslanička grupa prijateljstva ima 38 članova. Poslanička grupa prijateljstva sa Hrvatskom ima 34 člana, sa BiH 23 poslanika, a sa Makedonijom 25.⁷

Poslanička grupa prijateljstva sa Hrvatskom prvi put je formirana 2009. godine. Njen cilj je jačanje saradnje sa Hrvatskim Saborom koji je takođe osnovao poslaničku grupu prijateljstva sa Srbijom. Pored parlamentarne saradnje, cilj tih poslaničkih grupa je i bolje upoznavanje sa aktuelnom politikom i ekonomskom situacijom u Srbiji i Hrvatskoj. Poslaničke grupe prijateljstva doprinose i uspostavljanju pokidanih veza.

Prva poseta Poslaničke grupe prijateljstva sa Hrvatskom Narodne skupštine Republike Srbije bila je 22. i 23. februara 2010. godine. U sastavu delegacije Poslaničke grupe prijateljstva sa Hrvatskom bili su: Janko Veselinović, šef delegacije i predsednik Poslaničke grupe prijateljstva, poslanici: Nikola Novaković, podpredsednik Narodne skupštine Republike Srbije, Petar Kuntić, Radovan Radovanović, Momo Čolaković i dr Nebojša Randelović, kao i sekretar delegacije Ilija Momirovski.

U Hrvatskom saboru vođeni su razgovori sa Lukom Bebićem, predsednikom Sabora; delegacijom Poslaničke grupe prijateljstva Hrvatskog sabora sa Narodnom

---

⁵ Narodna skupština Republike Srbije, Odbor za spoljne poslove

⁶ Poslovnik Narodne skupštine Republike Srbije, član 292.

⁷ U Skupštini 56 poslaničkih grupa prijateljstva, <http://www.glas-javnosti.rs/aktuelne-vesti/2013-01-14/u-skupstini-56-poslanickih-grupa-prijateljstva>, pristup ostvaren 1.08. 2013.

skupštinom Republike Srbije koju je predvodio mr Neven Mimica, podpredsednik Sabora i predsednik Grupe prijateljstva; sa dr Miloradom Pupovcem, predsednikom odbora za međuparlamentarnu saradnju; sa prof dr Vesnom Pusić, predsednicom Nacionalnog odbora za praćenje pregovora o pristupanju EU i dr Furiom Radinom, predsednikom odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina.

Van Hrvatskog sabora, delegacija je imala susrete i vodila razgovore sa prof dr Ivom Josipovcem, predsednikom Republike Hrvatske; prof dr Slobodanom Uzelcem, podpredsednikom Vlade Republike Hrvatske i Gordanom Jandrakovićem, ministrom spoljnih poslova i evropskih integracija u Vladi Republike Hrvatske. Delegacija se susrela i sa predstavnicima srpske zajednice u Hrvatskoj u organizaciji predsednika Srpskog narodnog veća Milorada Pupovca; kao i sa Veljkom Džakulom, predsednikom Upravnog odbora Srpskog demokratskog foruma.

Hrvatska strana je iskazala interes za razvoj bilateralnih odnosa dve zemlje i istakla da je Srbija najvažniji partner u okruženju, a srpsko – hrvatski odnosi najznačajniji u regionu. Parlamentarna saradnja je obostrano ocenjena kao značajna, korisna i potrebna. Posebno parlamentarna diplomatija u kontekstu pokretanja ukupne saradnje i uspostavljanja odnosa na svim nivoima dve zemlje, čemu podsticaj može dati i aktuelna poseta. Sa strane Srbije je izneto očekivanje da će ova vrsta susreta postati praksa, te da će doprineti rešavanju važnih pitanja.⁸

Dr Janko Veselinović, poslanik Narodne skupštine Republike Srbije i predsednik Poslaničke grupe prijateljstva sa Hrvatskom Narodne skupštine Republike Srbije i Veljko Odalović, generalni sekretar Narodne skupštine, posetili su Republiku Hrvatsku, 1.aprila 2010. godine. Prema rečima Janka Veselinovića to je bio radni sastanak više međuvladinih komisija na kojem su se rešavala otvorena pitanja sa Hrvatskom. Takođe, Janko Veselinović je bio u ulozi predsednika međuvladinog mešovitog odbora za prava manjina Srbije i Hrvatske.⁹

Delegacija Poslaničke grupe prijateljstva sa Srbijom u Hrvatskom saboru koju je predvodio Neven Mimica, predsednik Grupe, posetila je Narodnu skupštinu Republike Srbije i vodila razgovore u Narodnoj skupštini sa Grupom prijateljstva sa Hrvatskom,

---

⁸ Narodna skupština Republike Srbije, Odeljenje za inostrane poslove, 08 broj 114-363/10

⁹ Narodna skupština Republike Srbije, Odbor za spoljne poslove

članovima Odbora za inostrane poslove i Odbora za evropske integracije, 7. i 8. decembra 2010. godine. Hrvatska delegacija je imala susrete i vodila razgovore i sa visokim funkcionerima Vlade Republike Srbije, i to sa Mirkom Cvetkovićem, predsednikom Vlade Republike Srbije, Božidarem Đelićem, podpredsednikom Vlade Republike Srbije zaduženim za evropske integracije, Borkom Stefanovićem, šefom Kabineta ministra spoljnih poslova i Srđanom Majstorovićem, zamenikom direktora Kancelarije za pridruživanje EU.¹⁰

Sastanci skupštinskih Odbora i drugi susreti parlamentaraca dveju zemalja

Prva parlamentarna poseta delegacije Odbora Hrvatskoj od preuzimanja integracija iz oblasti spoljnih poslova bila je 2009. godine (9. do 11. marta). Prof dr Dragoljub Mićunović, kao predsednik Odbora za inostrane poslove Narodne skupštine Republike Srbije, posetio je Hrvatsku. Iste godine, 20. marta, Ivo Sanader, predsednik Vlade Republike Hrvatske, vodio je razgovor u Narodnoj skupštini Republike Srbije sa prof dr Slavicom Đukić Dejanović, predsednikom najvišeg zakonodavnog tela u Srbiji.¹¹

Sledeći susret realizovan je u Republici Srbiji. Delegacija Sabora Hrvatske koju je predvodio Neven Mimica, potpredsednik Sabora Hrvatske i predsednik Odbora za evropske integracije, vodila je razgovor u Narodnoj skupštini Republike Srbije sa prof. dr Slavicom Đukić-Dejanović, predsednikom Narodne skupštine Republike Srbije, prof. dr Dragoljubom Mićunovićem, predsednikom Odbora za inostrane poslove, Laslom Vargom, predsednikom Odbora za evropske integracije i sa članovima Grupe srpsko-hrvatskog prijateljstva, 13. do 15. juna 2010. godine.

U sastavu Delegacije bili su Frano Matušić, predsednik Odbora za spoljnu politiku i šef delegacije pri Parlamentarnoj skupštini Saveta Evrope; Tonino Pucila, član odbora za spoljnu politiku i šef delegacije Hrvatskog sabora pri Parlamentarnoj skupštini OEBS-a; Vesna Pusić, predsednica nacionalnog Odbora za praćenje pregovora Republike Hrvatske u EU; Milorad Pupovac, član Odbora za spoljnu politiku, predsednik Odbora za međuparlamentarnu saradnju i član zajedničkog parlamentarnog odbora RH-EU kao i

---

¹⁰ Narodna skupština Republike Srbije, Poslanička grupa prijateljstva sa Hrvatskom, 08 broj 06-3063/10

¹¹ Narodna skupština Republike Srbije, Odbor za spoljne poslove

sekretarke odbora za evropske integracije i Odbora za spoljnu politiku Vesna Lončarević i Andrea Halambek. Razgovoru je takođe prisustvovao i ambasador Hrvatske u Srbiji Željko Kuprešak.

Sa strane Srbije sastanku su prisustvovali Danica Milovanović, šef kabineta predsednice Narodne skupštine Republike Srbije i Svetlana Vrga, savetnik u kabinetu predsednice Narodne skupštine Republike Srbije.

Predsednica Đukić- Dejanović je izrazila zadovoljstvo povodom susreta ističući da nivo ukupnih odnosa Srbije i Hrvatske otvara prostor za dalje intenziviranje saradnje dva parlamenta koja bi trebalo da postane kontinuirana. Predsednica je podsetila koliko je važna saradnja resornih odbora i grupa prijateljstava dva parlamenta, ali da je potrebno da se i predsednici parlamenata sastaju, te je ponovila poziv predsedniku Hrvatskog sabora gospodinu Luki Bebicu da bude gost Narodne skupštine Republike Srbije.

Franjo Matušić je istakao da je saradnja dve zemlje veoma važna za ceo region, ali i za Evropsku uniju, koja ima interese da ovaj prostor bude stabilan i prosperitetan. On je konstatovao i da u odnosima Srbije i Hrvatske postoji određen broj otvorenih pitanja i istakao da od njih ne treba bežati, već ih treba zajednički rešavati, jer je to ulaganje u zajedničku budućnost.¹²

Značajna poseta u svetlu evropskih integracija je i odlazak delegacije Zakonodavnog odbora Narodne skupštine Republike Srbije koja je 21. i 22. marta 2012. godine boravila u poseti Odboru za zakonodavstvo i Odboru za pravosuđe Hrvatskog sabora. Delegaciju su činili Ratko Vlatković, predsednik Zakonodavnog odbora, Srđan Miković i Mirko Čikiriz, članovi Odbora, Ljiljana Miletić Živković, sekretar Odbora za pravosuđe i upravu i Radoje Cerović, sekretar Zakonodavnog odbora.

U okviru dvodnevne posete delegacija je održala niz razgovora sa saborskim zvaničnicima, sekretarom i predstavnicima stručne službe Hrvatskog sabora, predstavnicima Ustavnog suda Republike Hrvatske, Vrhovnog suda Republike Hrvatske i Državnog sudbenog vijeća.

Delegacija je održala stručne sastanke sa predsednicom Odbora za zakonodavstvo Hrvatskog sabora Ingrid Antičević Marinković i članovima Odbora, sa predsednikom Odbora za pravosuđe Hrvatskog sabora Josipom Kregarom i članovima Odbora. Obratio

---

¹² Narodna skupština Republike Srbije, Odeljenje za evropske integracije, 31. Broj 06-1222/10

im se i potpredsednik Hrvatskog sabora i predsednik Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sistem Josif Leko.

Centralne teme razgovora bile su postupak razmatranja predloga zakona i drugih akata u pogledu njihove usaglašenosti sa Ustavom i pravnim sistemom, pitanje izgradnje pravnog sistema i rad pravosuđa u Republici Srbiji i Republici Hrvatskoj. Kao posebno značajno istaknuto je pitanje izgradnje pravnog sistema, i s tim u vezi problemi do kojih dolazi kada se jedan isti odnos reguliše na različite načine u različitim zakonima.¹³

Druga poseta Hrvatskoj, predsednika Narodne skupštine Republike Srbije, nakon posete Olivera Dulića usledila je na proleće 2010. godine. Stalna delegacija Narodne skupštine Republike Srbije u Interparlamentarnoj uniji učestvovala je na regionalnom sastanku šefova parlamentarnih delegacija u IPU u Zagrebu, 1. marta 2010. godine. Na čelu delegacije bila je prof. dr Slavica Đukić-Dejanović, šef stalne delegacije i predsednica Narodne skupštine Republike Srbije, a u pratnji Vladimir Filipović, sekretar stalne delegacije.

Tokom posete Hrvatskom saboru, predsednica Narodne skupštine Republike Srbije prof. dr Slavica Đukić-Dejanović, imala je sastanak sa Lukom Bebićem, predsednikom Hrvatskog sabora. Sastanku je prisustvovao i Stanimir Vukićević, ambasador Republike Srbije u Zagrebu.

Predsednik Hrvatskog sabora Luka Bebić izrazio je zadovoljstvo zbog susreta i ukazao na dobar prijem i visok nivo sastanaka koja je imala delegacija Poslaničke grupe prijateljstva sa Hrvatskom Narodne skupštine Republike Srbije tokom nedavne posete Hrvatskoj (22-23. februar 2010. godine). Intezivnoj parlamentarnoj saradnji doprinela je i prošlogodišnja poseta Hrvatskoj prof. dr Dragoljuba Mićunovića, predsednika Odbora za inostrane poslove Narodne skupštine Republike Srbije, tokom koje je imao sastanke sa najvišim državnim rukovodstvom Republike Hrvatske, kao i neformalni susreti na marginama međunarodnih konferencija funkcionera i poslanika dva parlamenta. Ocenio je da usvajanje Statuta Autonomne pokrajine Vojvodine otvara dodatne mogućnosti za unapređenje regionalne saradnje, saradnje u oblasti obrazovanja i unapređivanje položaja nacionalnih manjina, jer je Vojvodina regija Srbije koja se graniči sa Hrvatskom i prostor u kome je najveća koncentracija hrvatske manjine.

---

¹³ Narodna skupština Republike Srbije, Zakonodavni odbor, br. 114-755/12

Predsednica parlamenta Republike Srbije Slavica Đukić-Dejanović je istakla da je unapređenje parlamentarne saradnje u interesu građana dve države, a konkretna saradnja radnih tela dva parlamenta, a posebno odbora za inostrane poslove i evropske integracije, jedan je od ključnih osnova daljeg razvoja parlamentarne saradnje.¹⁴

U okviru posete Predsednika Republike Borisa Tadića Republici Hrvatskoj (23. do 25. novembra 2010. godine) u delegaciji su bili i prof. dr Dragoljub Mićunović, predsednik Odbora za inostrane poslove, dr Janko Veselinović, predsednik parlamentarne grupe prijateljstva sa Republikom Hrvatskom, Petar Kuntić, poslanik iz redova hrvatskog naroda, i Veljko Odalović, generalni sekretar Narodne skupštine Republike Srbije.

U sklopu saradnje na „evropskom putu“ dr Vesna Pusić, predsednica odbora Hrvatskog sabora zaduženog za praćenje pregovora o pristupanju Hrvatske Evropskoj uniji, posetila je Republiku Srbiju i Narodnu skupštinu Republike Srbije 13. juna 2011. godine.¹⁵

U Republici Srbiji su održani parlamentarni izbori 6.maja, a predsednički 20. maja 2012. godine. Došlo je do promena na političkoj sceni i umesto koalicije na čelu sa demokratama vlast preuzima Srpska napredna stranka. U tom trenutku dolazi do zastoja odnosa između Republike Srbije i Republike Hrvatske.

Prvi susret nakon izbora između poslanika srpskog i hrvatskog parlamenta bio je 30. januara 2013. godine, kada se razgovaralo o položaju Roma u Srbiji i Hrvatskoj, kao i o ulozi dve skupštine u daljem unapređenju položaja te nacionalne manjine u obe zemlje. Poslanik Srđan Šajn je upoznao zastupnika nacionalnih manjina u Hrvatskom saboru Veljka Kajtazija sa inicijativom formiranja interparlamentarne grupe Roma u okviru projekta „Primeri dobre prakse u procesu integracije Roma“, koja se sprovodi uz podršku OEBS-a u Srbiji. U razgovoru su učestvovali i predsednik poslaničke grupe prijateljstva sa Hrvatskom Zoran Pralica i narodni poslanik Veroljub Arsić. Tokom susreta razgovaralo se i o ekonomskoj situaciji u Srbiji i Hrvatskoj, kao i o značaju regionalne saradnje na tom polju.¹⁶

---

¹⁴ Narodna skupština Republike Srbije, Odeljenje za inostrane poslove, 08 broj 114-464/10

¹⁵ Narodna skupština Republike Srbije, Odbor za spoljne poslove

¹⁶ Predsednik PG prijateljstva sa Hrvatskom i narodni poslanici razgovarali sa zastupnikom 12 nacionalnih manjina u Hrvatskom saboru http://www.parlament.gov.rs/Predsednik_PG_prijateljstva_sa_Hrvatskom_i_narodni_poslanici_razgovarali_sa_zastupnikom_12_nacionalnih_manjina_u_Hrvatskom_saboru.17407.941.html, pristup ostvaren 5.8.2013.

Prvi značajniji kontakt između dva parlamenta desio se godinu dana nakon izbora. Na poziv predsednika Odbora za ljudska i manjinska prava Hrvatskog sabora, delegacija Odbora za ljudska i manjinska prava i ravnopravnost polova Narodne skupštine Republike Srbije, boravila je u Hrvatskom saboru 12. i 13. juna 2013. godine. Tom prilikom delegacija Odbora se sastala sa predstavnicima Odbora za ravnopravnost polova Hrvatskog sabora i Odbora za europske integracije. Sastanak je organizovan u cilju uspostavljanja saradnje po svim pitanjima od interesa za navedene odbore. Prethodno je delegacija imala susrete sa predstavnicima srpske zajednice u Hrvatskoj.

Delegaciju Odbora činili su: Meho Omerović, predsednik Odbora, članovi Odbora: Ljiljana Miladinović, Zlata Đerić, Petar Kuntić, Miletić Mihajlović, i Rajka Vukomanović, sekretar Odbora.

Delegacija je 12. juna 2013. godine imala sastanak sa predstavnicima Srpskog narodnog vijeća. Tom prilikom predsednik Srpskog narodnog vijeća gospodin Milorad Pupovac je ukazao na trenutni položaj Srba u Hrvatskoj koji je posledica ratnih dešavanja i stradanja i ukupne promene u statusu i politikama do kojih je došlo nakon raspada bivše Jugoslavije. Postoji problem i kada je u pitanju radni i penzijski staž. Problem predstavlja i razvoj povratničkih sredina. Stopa nezaposlenosti je 50-80%. Tom prilikom iznete su informacije o formiranju Tesla banke kao pokušaja da se ostvare ovi ciljevi, ali zbog manjka obrta kapitala, Vlada Republike Hrvatske nije bila spremna da ulaže, zbog čega će se ona transformisati u razvojni fond čiji je osnivač Srpsko narodno vijeće. Sredstva fonda će biti usmerena u razvoj povratničkih područja i to će se smatrati vitalnim interesom, uz sredstva iz EU fondovima i fondova Vlade Republike Hrvatske.

Kada je reč o kulturi, obnova spomenika kulture, crkve, spomenici iz NOB-a, su prioritet. Što se tiče obrazovanja i prava na jezik, tu nije mnogo postignuto. Postoje škole u istočnoj Slavoniji koje nisu registrovane kao srpske manjinska škole, već kao sve redovne škole. Jezička prava se uglavnom svode na pitanje ćirilice i to pitanje je ispolitizovano i pretvoreno u kampanju protiv Srba. Netolerancija, a ponekad i govor mržnje, još uvek postoje.

Usledio je sastanak u Ambasadi Srbije u Hrvatskoj uz prisustvo predstavnika srpske zajednice u Hrvatskoj. Ambasador, gospodin Stanimir Vukićević, ukazao je da se do sada pojedina „osetljiva“ pitanja nisu razmatrala kako se ne bi narušavali odnosi, a da

se sada upravo o tim pitanjima govori kako bi se ona rešila i unapredili odnosi. Vlada formira komisiju, u čijem radu će učestvovati i tri predstavnika Srba i predstavnici svih ministarstava.

Predsednik Srpskog demokratskog foruma, Ljubo Manojlović je upoznao članove delegacije sa radom ove organizacije. Forum se 22 godine bavi zaštitom nacionalnih manjina i ljudskim pravima, uključujući i Rome, LGBT populaciju, invalide i dr.

Narednog dana, 13. juna, usledili su sastanci u Hrvatskom saboru. Predsednik Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Hrvatskog sabora gospodin Furio Radin, upoznao je članove delegacije sa sastavom i nadležnostima tog odbora. Odbor ima predsednika, potpredsednika, 13 članova iz reda zastupnika i još četiri vanjska člana i to: dva iz reda predstavnika verskih zajednica (jedan predstavnik Katoličke crkve i jedan predstavnik za ostale verske zajednice - po principu rotacije), kao i dva predstavnika organizacija i udruženja za zaštitu ljudskih prava. Ovi „vanjski“ članovi nemaju pravo glasa, ali imaju pravo da prisustvuju sednicama i učestvuju u radu. U Odboru mora biti najmanje jedan zastupnik izabran iz reda svake nacionalne manjine koja ima zastupnika u Saboru. Upoznao je članove delegacije i sa ulogom i nadležnostima Pučkog pravobranitelja. U Republici Hrvatskoj postoji takođe i Pravobranitelj za decu i Pravobranitelj za ravnopravnost polova.

Meho Omerović je upoznao prisutne sa aktivnostima Odbora za ljudska i manjinska prava i ravnopravnost polova, kao i sa funkcionisanjem Zaštitnika građana i izbornim sistemom u vezi nacionalnih manjina. Član delegacije, narodni poslanik Petar Kuntić je upoznao prisutne sa osnovnom sadržinom i pravima nacionalnih manjina u Republici Srbiji utvrđenim Zakonom o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina i Zakonom o nacionalnim savetima nacionalnih manjina. Takođe je istakao da su zakoni dobri, ali da ima prostora za njihovo unapređenje, kao i da je problem u njihovoj implementaciji.

Usledio je sastanak sa predstavnicima Odbora za evropske integracije. Gospodin Daniel Mondekar, predsednik Odbora je ukazao da se će se taj odbor ugasiti pristupanjem Republike Hrvatske Evropskoj uniji, a da će se formirati novi Odbor za evropske poslove, sa potpuno drugačijim delokrugom rada i mnogo većim ovlašćenjima. Na osnovu svojih iskustava sugerisali su da se u Narodnoj skupštini formira telo u kome bi

se obezbeđivao nacionalni konsenzus oko pregovora sa Evropskom unijom, da se u Narodnoj skupštini razmatraju akcioni planovi koje priprema Vlada za sprovođenje obaveza u procesu pregovora sa Evropskom unijom, da se organizuje i sprovede efikasna kampanja koja bi građanima približila Evropsku uniju.

Gospodin Mondekar je pozeleo Srbiji da dobije datum za pristupanje Evropskoj uniji i istakao da stabilnost regiona leži u evropskim integracijama svih zemalja u ovom regionu.¹⁷

Na kraju važno je istaći da je od 2008. godine veoma važan aspekt saradnje naučnih radnika, ali i političkih predstavnika dvaju naroda Međunarodni naučni skup, koji se na temu srpsko-hrvatskih odnosa, održava u Golubiću, Obrovačkom u severnoj Dalmaciji. Na ovom skupu pored naučnika učestvuju i parlamentarci iz reda srpskog i hrvatskog naroda, koji razmenjuju iskustva i dogovaraju buduću saradnju. Objavljeno je i pet zbornika u kojima su obrađene i teme vezane za parlamentarnu zastupljenost nacionalnih manjina i njihove uloge u normalizaciji odnosa između dva naroda i države

Zaključak

Na većini sastanaka koji su održani između predstavnika dvaju parlamenata razgovori su imali za cilj uspostavljanje bolje saradnje dva zakonodavna tela, ali i ubrzanje procesa normalizacije na drugim poljima. U pojedinim vremenskim okvirima „parlamentarna diplomatije“ bila je jedini način komunikacije između dve zemlje. Naročito u periodima kada su odnosi dva predsednika ili dveju vlada bili na niskom nivou. Iako ovi susreti često nisu imali jasno definisane teme dnevnog reda njihov zadatak je najčešće bio isti, a to je anuliranje problema iz prošlosti, i oni su otvarali vrata u normalizaciji odnosa između dve zemlje. Otvorena pitanja između Srbije i Hrvatske i dalje su brojna a najznačajnija su: povratak izbeglica i pristup pravima izbeglih Srba, suđenje za ratne zločine, rešavanje pitanja nestalih lica, povratak kulturnih dobara u Hrvatsku, poštovanje manjinskih prava, rešavanje pitanja razgraničenja između Srbije i Hrvatske, slobodan protok robe i dobara, tužba i kontratužba pred Međunarodnim sudom pravde u Hagu.

---

¹⁷ Narodna skupština Republike Srbije, Odbor za ljudska i manjinska prava i ravnopravnost polova, broj 114-1563/13

Saradnja parlamentaraca u ove dve zemlje, još jača i trebala bi da da doprinos da se ovi problemi rešavaju.

Summary

Dissolution of the Yugoslavia in the circumstances of the conflict has created a need to normalize relations between the new independent states, formerly federal units of the Socialist Federal Republic of Yugoslavia. Given the complexity of the conflict in Croatia and its effects on both the people and their government, normalization of relations required a special model of political communication. This paper analyzes the parliamentary diplomacy as one of the models to accelerate normalization of cooperation between Serbia and the Croatian and the normalization of relations between the two nations.

Key words: parliamentary diplomacy, Serbia, Croatia, resolving of open issues

Literatura i izvori:

Milivojević Zoran, Interparlamentarna unija, Službeni glasnik, Beograd, 2013.

www.b92.net

<http://www.glas-javnosti.rs/>

<http://www.parlament.gov.rs/narodna-skupstina-.871.html>

Arhiva Odbora za spoljne poslove Narodne skupštine Republike Srbije

Arhiva Poslaničke grupa prijateljstva sa Hrvatskom Narodne skupštine Republike Srbije

Poslovník Narodne skupštine Republike Srbije, Beograd, 27. februar 2012. godine

Arhiva Zakonodavnog odbora Narodne skupštine Republike Srbije